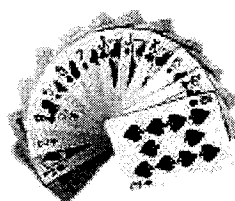
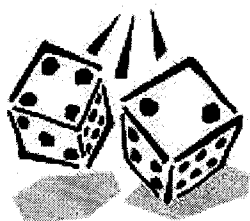

YOU'VE GOT TO KNOW WHEN TO
HOLD'EM, KNOW WHEN TO
FOLD'EM:
THE FLOP, THE TURN & THE RIVER
GAMBLING IN JEWISH LAW

Rabbi Efrem Goldberg

10 His father went down to the woman and Samson made a feast there that was what the young men would do. 11 It happened when [the woman her father] saw him that they took thirty companions to be with him. 12 So she said to them, "Let me now pose you a riddle. If you tell me [its solution] on the seven days of feasting and you solve it, I will give you thirty sheets and thirty changes of clothing. 13 But if you cannot tell it to me, then you will give me thirty sheets and thirty changes of clothing."

They said to him, "Pose your riddle and let us hear it." 14 He said to them, "From the eater came forth food; and from the strong came forth sweetness." They could not tell [the solution of] the riddle for three days.

וַיֵּרֶד אָבִיהָ אֶל-הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שְׂמֹשׁוֹן מִשְׁתֵּה כִּי כֵן יַעֲשׂוּ הַבְּחוּרִים: וְהָיָה כִּי רָאָהּ אִתּוֹ וַיִּקְחוּ שְׁלֹשִׁים מְרֻעִים וַיְהִיו אִתּוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׂמֹשׁוֹן אֲחֻדָּה-נָא לָכֶם חִידָה אִם-הִגַּד תִּגְדְּוּ אוֹתָהּ לִי שְׁבַעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֹּן וּמִצְאָתֶם וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלָפֹת בְּגָדִים: וְאִם לֹא תוּכְלוּ לְהַגִּיד לִי וְנָתַתֶּם אִתָּם לִי שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלָפֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֻדָּה חִידָתְךָ וְנִשְׁמַעְנָהּ: וַיֹּאמֶר לָהֶם מִהָאֵכֶל יֵצֵא מֵאֲכָל וּמֵעַז יֵצֵא מִתּוֹק וְלֹא יִכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים:

2) סנהדרין (כ"ג) SANHEDRIN

Mishnah Having cited above the Sages' opinion that one can disqualify judges only if he can prove that they are relatives or otherwise ineligible to serve, the Mishnah (here and on 27b) goes on to discuss the specifics of these two categories.^[14] First, the Mishnah considers those ineligible:

One who plays with dice,^[15] **and pigeon-fliers**^[17] **and sheviis-merchants.**^[18] **R' Shimon said:** Originally, they called these people "sheviis-gatherers." However, when the oppressors increased, they changed to calling them "sheviis-merchants."^[19] **Only when they have no trade but this, but if they have a trade besides this they are eligible.**^[20]

Gemara The Gemara explains why a dice-player's activity disqualifies him:

A dice-player – what does he do wrong to be disqualified? **Rami bar Chama said:** **Because [the wager-agreement] is deemed an asmachta, and an agreement of asmachta is non-binding.**^[21]

Another explanation is offered: **Rav Sheishess said:** כל כי האי גוונא לאו – **Any agreement such as this is not considered an asmachta.**^[22] **Rather, dice-players are disqualified because they are not involved with furthering the general welfare.**^[23]

The Gemara analyzes the dispute: **What is the practical difference between [Rami bar Chama and Rav Sheishess]? איבא בנייהו דגמר אומנותא – The difference between them is in the case where [the gambler] learned another profession.** According to Rami bar Chama, he is still disqualified by virtue of his accepting winnings based on a non-binding *asmachta* agreement, whereas according to Rav Sheishess he is eligible, because his second occupation is socially useful.

The Gemara adduces a proof to Rav Sheishess' view: **And we have learned in the Mishnah:** **When are dice-players considered ineligible? Only when they have no trade but this, but if they have a trade besides this, they are eligible.** Thus, we see that the Mishnah's reason in disqualifying a dice-player is, as Rav Sheishess explained, because his occupation does not benefit the general welfare.

The Gemara asks: **But this presents a difficulty according to Rami bar Chama, since he holds that a gambler is disqualified regardless of whether or not he has another occupation. – ? –**

The Gemara attempts a resolution, but immediately rebuts it: **And if you should say that the Rabbis dispute R' Yehudah and maintain that a gambler is disqualified because of asmachta,**^[24] this is not so, **for R' Yehoshua ben Levi said:** **Wherever R' Yehudah prefaces his statement and says:**

3) רמב"ם (פיה"ש) סנהדרין) RAMBAM

4) רש"י (סנהדרין) RASHI

שישם כסף מי שיעשה כך או לא יעשה כך בהתאם לשטת אותו המשחק, ונאסר זה מפני שהוא מתעסק בעסק שאין בו תועלת לישוב העולם,²¹ ויסוד הוא בתורתנו שאין ראוי לאדם להעסיק את עצמו בעולם הזה אלא באחד משני דברים או בחכמה להשלים בה את עצמו או בעסק שיועיל לו בקיום העולם כגון אומנות או מסחר, וראוי למעט בזה ולהרבות בראשון כמו שאמרו הוי מעט עסק ועסוק בתורה.²²

[ג] כיון שאמר לעיל נמצא אחד קרוב או פסול¹⁸ בא לבאר מי הוא הפסול ומי הוא הקרוב, ואמר התחשק בקובייה, והוא המשחק ב"גדר"¹⁹ ו"סטרנג"²⁰ וכיוצא בהם בתנאי

שלי. לו אומנות אלא סוף. דהואיל ואין עסוקין בנישבו של עולם אינן בקיאים בעיני דינין ומשא ומתן ואינן יראי חטא:

Mishnah ONE REPAID PART OF HIS DEBT, AND DEPOSITED HIS loan DOCUMENT WITH A THIRD PARTY,^[23] AND SAID TO [THE THIRD PARTY], "IF I DO NOT^[24] GIVE YOU^[25] the balance of the debt BETWEEN NOW AND SUCH-AND-SUCH A DATE, GIVE [THE LENDER] HIS loan DOCUMENT."^[26] THE SPECIFIED DATE ARRIVED, AND [THE BORROWER] DID NOT PAY the balance of the debt. Should the third party now give the document back to the lender? R' YOSE SAYS that HE SHOULD GIVE it back. R' YEHUDAH SAYS that HE SHOULD NOT GIVE it back.^[27]

Gemara The Gemara defines the point of contention between R' Yose and R' Yehudah:

In what point do they disagree? R' Yose maintains that an *asmachta* is binding, while R' Yehudah maintains that an *asmachta* is not binding.^[28]

The Gemara decides the law: Rav Nachman said in the name of Rabbah bar Avuha who said it in the name of Rav: The halachah accords with the view of R' Yose, that an *asmachta* is binding.^[29]

The Gemara cites another such ruling: When [cases involving an *asmachta*] were brought before R' Ami, he would say to [the litigants], "Since R' Yochanan has taught us time and again^[30] that the halachah accords with R' Yose, what can I do?"^[31]

In spite of these rulings, the Gemara concludes: But the halachah does not accord with R' Yose.^[32]

BAVA METZIAH (ק'צ) 7

The Gemara returns to the topic of sharecropping: There was a certain man who leased a field from his fellow. The farmer said to the landowner, "If I leave [the land] fallow, I will give you one thousand zuz." Subsequently, he left one-third of the land fallow.

The Gemara records a dispute as to whether the farmer is required to compensate the landowner:

The Nehardeans said: It is the law that [the farmer] must give [the landowner] three hundred and thirty-three and a third zuz for leaving a third of the land fallow.^[13] Rava says: This is a case of *asmachta*, and an agreement of *asmachta* is not binding.^[14]

The Gemara challenges Rava's ruling: why is this case different from that which we learned in our Mishnah? For the Mishnah taught that the farmer must adhere to the following commitment in his contract: IF I LEAVE it FALLOW AND DO NOT WORK it properly, I WILL PAY ACCORDING TO THE BEST. We see from this that the commitment of the farmer not to leave the land fallow is binding.^[15] - ? -

The Gemara answers: There, in the Mishnah, [the farmer] did not exaggerate the amount that he would pay for leaving the land fallow. Here, however, since he stated something extraordinary, subjecting himself to a large penalty, we must assume that he is making a mere exaggeration, not actually committing himself to pay such a penalty.^[16]

BAVA METZIAH (ק'צ) 6

It was stated concerning a down payment: Rav says: It "acquires" an amount equal to its value. But R' Yochanan says: It "acquires" the entire [purchase].^[9]

The Gemara challenges Rav's view:

They raised an objection from the following Baraisa: If one agrees to buy something, but before acquiring it HE GIVES A SECURITY^[10] TO HIS FELLOW [the seller], AND SAYS TO HIM: "IF I RENEGE, MY SECURITY IS FORFEITED TO YOU." AND THE OTHER SAYS TO HIM: "IF I RENEGE, I WILL PAY YOU DOUBLE YOUR SECURITY";^[11] THE STIPULATIONS ARE BINDING, and whoever reneges forfeits the amount of the security. These are THE WORDS OF R' YOSE.

The Gemara interjects an explanation of R' Yose's ruling: R' Yose is consistent with his reasoning stated elsewhere, for he has said:^[12] An *asmachta* is binding.^[13]

RIY (11) ר"י (סנהדרין)

על כן נראה לר"י עיקר כפירות רש"י ור"י קשיא לו מההיא דחזיהו נשך כדפירש לעיל תרין הכי שאני החס דודאי דבר שהוא בידו ממש לגמרי כגון אם אוביר ולא איבעיד אשלים במיטבא דהאס בידו לעשות ולא גזים נמי שסובר הוא שכן הפסיד חבירו אם לא ישלים תגאו כפי אס ישלם במיטבא ובההיא ודאי גמר ומקני ולא חשיב אסמכתא ואומר בלבו עלי לשלם ודאי מן הדין מה שבידי לעשות ולא עשיתי אבל היבא דגזים אע"ג דהוי בידו ממש לגמרי כגון אם אוביר ולא איבעיד אשלים אלפא זוזי מכל מקום כיון דגזים ודאי הוי גוזמא דמתנה לשלם אלף זוזי בשביל קרקע אחת ודאי חשיב אסמכתא ומיהו קשה דהבא משמע דדבר דלא הוי בידו לאו אסמכתא הוא כגון משחק בקוביא דהבא ודאי גזים ומאי שנא מההיא דתמרא דוולשטוט דחשיבנן אסמכתא מהאי טעמא ומכ"מ לא קשיא גזים דשחא לא ירו אחרים למכור לו והלכך אע"ג דלא גזים כיון דלאו בידו הוא לגמרי לא גמר ומקני לחבריה אבל הבא גבי משחק בקוביא דלאו בידו הוא כלל אע"ג דגזים בתנאי שחוק שלו מ"מ גמר ומקני דכיון שהוא יודע שאין בידו להכריח וידוע הוא שאחד מהם ירויה ודאי לא נתכוון להסמך חבירו על דבר שאינו אלא גמר ומקנה לכך כי האי גוזמא ודאי לאו אסמכתא היא אבל הא דאשלים אלפא זוזי דגזים וגם בידו להשלים תגאו יש לנו לומר דנתכוון להסמך ולהעשות חבירו הויא אסמכתא משום דגוזמא קאמר ולא גמר ומקנה ומסתברא דלהכי גזים שהוא סבור ודאי שיעבדנה ועוד שבידו הוא "משום הכי פסק דמשחק בקוביא כשר לעדות דפסקין כר' יהודה לקמן דכיון שיש לו אומנות שלא הוא כשר והא דפסקין דמשחק בקוביא קני דוקא כשמעות שניהם על פי הדף לפי שהדף והמקום קניו לאותו שיריח כדי לקנות המעות אשר עליו אבל המשחקים בלאמה אפילו הקטן לא מהני אס לא הקטן בב"ד חשבו כדאי' בגדרים (דף קז:)

כאי גוזמא לאו אסמכתא היא. והכי דמי אסמכתא כגון דאס אוביר ולא איבעיד אשלים במיטבא (ב"ב דף ע"ו) וכגון משלים את שטרן דגט פשוט (ב"ב דף קפח:). דסומך על לא דבר לסבור כל זה בידי לעשות ומרישא כי מתני אדעתא דלא יהיב ליה לאסמכתא קא מתני דעושה וסבור לא יבא לידי כך אבל הבא לא סמך אמרי דהא לא ידע אי גלח אי לא גלח ואפי' הכי אחי שמע מינה (ב) מספיקא אחי גמר ואקני ולא גזילה היא :

אסמכתא קניא. הכטחת גוזמא שחרם מבטיח את חבירו לסמוך עליו שאם לא יקיים תגאו יתן קד וכו'.

RABBEINU TAM (10) ר"ת (סנהדרין)

נראה לר"ת לפרש הכי כל כי האי גוזמא לאו אסמכתא היא דלא הויא אסמכתא אלא היבא שאין יטול להרויח כגון משלים שטרן וכו' דגט פשוט (ב"ב דף קפח:). אבל הבא לא הויא אסמכתא משום דכיון דשנים הם כל אחד ואחד מקני לחבריה מנו דאי מרווח בעי ליהו למקני כההיא הגאה גמר ומקני לחבריה ולפי זה כל שדוכין לא הויא אסמכתא משום דכל חד וחד בעי למקני גמר נמי ומקני יי

SHULCHAN ARUCH (16) שולחן ערוך (ח"ו ס' ר"ט)

יג כח (כ) וכן תנאים שמתנים בני אדם ביניהם אע"פ שהם בעדים [כה] ובשטר אם יהיה כך או אם תעשה כך אתן לך מנה או אקנה לך בית זה ואם לא יהיה או לא תעשה לא אקנה ולא אתן לך אע"פ שעשה או שהיה הרבר לא קנה טו] שכל [כו] האומר אם יהיה אם לא יהיה (יח) לא גמר והקנה שהרי דעתו עדיין סומכת שמא יהיה או שמא לא יהיה : הגה [כז] ויש אומרים דג' הלוקין בדיני אסמכתא [ל] דכל מה שאין בידו ומלוי ביד אחרים [מז] כגון שא"ל בט (לז) קנה לי יין ממקום פלוני ואם לא תקנה תחייב לי בכך וכך דזה אינו מלוי נו דדילמא לא ירנו למכור לו הוי אסמכתא * בכל עיני ולא קנה [לא] ומה שיש בידו לעשות אס לא גזים כגון שאמר ל (לג) י אס אוביר ולא איבעיד אשלים במיטב לא הוי אסמכתא וקניא אבל אי גזים ואמר אס לא איבעיד אשלים אלפא זוזי הוי אסמכתא ולא קניא [לד] מ לפיכך יא' כשמוכר [לה] [כז] מקנה

ללוקח על תנאי אס תעשה לי כך תקנה יהיו אסמכתא כיון שקיים התנאי אינו מלוי ביד המוכר רק ביד הלוקח לא (נה) יין [לז] אבל אס אין בידו לגמרי ולא ביד אחרים כגון המשחק בקוביא וכיוצא בו שאינו יודע אם יגלח או לא ואפילו הכי התנה ודאי גמר ומקני משפך [לח] כד"א כשחוקין יב) כמעט מוכיחם לב אבל יב) אסיחא סחוקים (לו) [כח] בחתונה רב אאין מונוחין ממנו מה שהפסיד (טור בבס ר"י) [לה] וי"א (לו) ה) אפי' נתן לו משכון על המעות לא מהני דמעות אין בלא משכון אין כאן כמו שכתבאר לעיל ס' ק"ן סע"ק ט' אבג כשמעות מוכנין על הדף מותר לשחוק ואינו נו אסמכתא (מרדכי פרק זה בורה) [גו] ודלא כיש חולקין ואוסרין לשחוק בכל עינין (הגהות מרדכי ה"ג) [גז] וי"א דאינו מותר

רק כשהדף שהמעות מונחים עליו ו) קניו לשניהם (חוס' פ' ה"ל ב"י בבס ר"י) וע"ל ס' ש"ע [לח] ולא מקרי אסמכתא אלא כשעיקר הדבר חולה בתנאי אבל מי שמחייב עצמו לחבירו ואומר אס יהיה נחיים יתן לו ואם לאו יתן ליורשיו זה לא מקרי אסמכתא דהא עכ"פ חייב ליתן לו וכן כל כיוצא בזה (ב"י בבס מכות רס"ח) [לט] י"א הא דמשחק בקוביא לא הוי אסמכתא הוא מטעם דמתחר שגניהן מתנין זס כנגד זה וכל אחד יוכל להפסיד ואב דבעי למקני גמר ומקני [מ] ולכן כל שנים שהמרו זה עם זה קנו אס יד) קנו מידן לר' * (לה) טו) ודוקא שאין בידו גם כן אבל מה שבידו לא כמו שכתבאר גבי ערבון כשמוך סע"ק י"א (טור ומרדכי כרק איזכרו בכך בבס ר"ח) לה ואפי' [בט] בזה יש חולקין ולכן הוזכרו (נט) לחת טז) כעמים להרים גבי ממשק בקוביא וקנסות כדוכין לקמן סע"ק ט"ו :

MOROCCAN (13) מורכבי (ס) (מפריין)

... תרצא אבל המשחקים בחמנה אפילו הקט זה לזה לא קנו דאסמכתא גמורה היא ואין מועיל בה קנין אלא בבית דין חשוב כדאיתא פרק (רביעי דנדרים) [ד' נדרים] [דף כז.]. הרב רבינו יעקב מקיטון מלא כהוב בשם ר' אליהו אפילו מסר לו משכון קודם שהתחילו לשחק אפ"ה לא קני דמנה אין כהן משכון חין כהן אבל כשהמעות ומשכון שניהם על הדף ששחקים זו והמקום קנוי לנשיהם (ולאוהו) *לאוהו שמרויח זו לקטת זו המעות [קנה]. ומהן שדוכין רגילין לעשות צדקה קנין חי נמי אפילו בלא קנין לא חשיב אסמכתא שהחזיר זו מבייש את חבירו ומשום המהבייש זו גמרי ומקט אהדדי וכתוב בספר הגלות מלמד היטקות שקט מידו לא הוי אסמכתא אם חזר זו ולא נמלא מלמד אחר כיון דמפסדי בחזרתו והוי כמו לזביר ולא לעבד אשלים במיטבא (*וכל) [דכל] דבר שבירו ולא גזים לא חשיב אסמכתא כך מסקינן סוף פרק איזהו נשך [דף עג.]: והא דקאמר ההם הלוה לו על שדה ואמר ליה אם איני טהן לך כו' אור"י דהיה גזים לפי שאין בני אדם רגילים למטר בקרקעות כלל וכן הא דאמר ההם אם לא הפרע לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא ומסיק שם כל דאי לא קני גס לשם חושבו כגזים מפני שאין עדיין זמן מכר היין והוא נוהגו עתה בזול:

RAMBAM (14) נאבא (ה' עזרא י' ז')

one who has no occupation other than this. Because he is not engaged in *yishuvo shel olam*, he is presumed to support himself through dice which has a residue of theft (*avak gezul*)

ד ועוד יש שם רשעים שהן פסולין לעדות אע"פ שהן בני תשלומין ואינן בני מלקיות. הואיל ולוקחין [ג] ממון שאינו שלהם בחמס פסולין שני כי יקום עד חמס, וכן המשחק [ה] בקוביא והוא שלא תהיה לו אומנות אלא היא, הואיל ואינו עוסק בישוב העולם הרי זה בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא אבק גזל. ולא בקוביא בלבד אמרו אלא אפילו בקלפי אגחים וקלפי רמונים:

RAMBAM (15) נאבא (ה' עזרא י' ז')

י המשחקין בקוביא כיצד. אלו שמשחקין בעצים או בצרורות או בעצמות וכיוצא בהן ועושים תנאי ביניהם שכל הנוצח את חבירו באותו השחוק יקח ממנו כך וכך הרי זה גזל מדבריהם אע"פ שברצון הבעלים לקח הואיל ולקח ממון חבירו בחנם דרך שחוק והתל הרי זה גזל: וכן המשחקין בבהמה או בחיה או בעופות ועושים תנאי שכל שתנצח בהמתו או תרוץ יותר יקח מחבירו כך וכך וכל כיוצא בדברים אלו הכל אסור וגזל מדבריהם

השנת הראב"ד
הייא. והמשחק בקוביא עם הגוי אין בו איסור גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ובישובו של עולם. ס"ט ומס' אין לו אומנות אלא היס' אפילו עם גוי פסול לעדות הוא וכל דכן הוא שהוא למד מעשיו.

One who plays dice with Gentiles does not engage in prohibited theft, but in the prohibited act of engaging in wasteful activity (*devarim betelim*), as it is improper for a person to engage all his life in anything other than matters of wisdom and *yishuvo shel olam*.

MAGID MISHNAH (16) נאבא (ה' עזרא י' ז')

הייא המשחקין בקוביא (וכו' הרי"ן) זה גזל מדבריהם. זה קנת תימה אלני והא משמע פרק זה בורר (כפ). וזהו שאוקמתא דאמר אסמכתא הוא ואסמכתא לא קני אידידיא וק"ל כרב ששח דאמר כל כי האי גוונא לאו אסמכתא היא דהא מדעתיה קא יהיב ליה והטעם שהן פסולין לעדות מפני שאין עוסקין בישובו של עולם וכגון שאין להם אומנות אלא הוא ולא שגא גוי ולי"ש ישראל וא"כ מנין לנו שהוא גזל מדבריהם ולי"ש וכל שכן שרבינו עמרם עסק פ"י תהלי עדות (ה"ד) שאין המשחק נפסל אלא בשאין לו אומנות אלא הוא. ונראה שיוע לדברי רבינו תמה שאלו נשכח פ' שואל (קמ"ט): ומנה גדולה כנגד מנה קטנה אף בחול אסור מ"ס משום קוביא:

18 RAN כ"ן (חידושי ס' דברין)

אלא שהיה טועה בדעתו שהוא ירויה בכה"ג לא הוה אלא גולן דרבנן למאן דס"ל דטעמא דמשחק בקוביא משום שאינו עוסק ביישובו של עולם הוא וכו' יהודה דאמר שאין לו אימנות אלא הוא הלכך הוי משמע לכאורה דבקוביא באקראי בעלמא כגון שיש לו אומנות אחרת ליכא איסורא אפילו דרבנן אלא שאין הדבר כן מדאמרין בפרק שואל אדם (שבת דף קמח ע"ב) גבי מתני' דמפיש אדם עם בניו וכו' ודבר זה אפילו בחול אסור משום קוביא ושמעינן מהא תרתי חדא דבקוביא איכא איסור דרבנן אפילו לדידן דק"ל דטעמא דמתני' משום שאינו עוסק ביישובו של עולם אלא שאינו פסול לעדות א"כ אין לו אומנות אלא הוא. ועוד אחרת דאיסור קוביא לית בה איסורא מדאורייתא אלא מדרבנן דאי מנה גדולה נגד מנה קטנה אית ביה איסורי דאורייתא אפילו במנות שוות ה"ל למימר גזרה שוות אטו אינן שוות כן נ"ל. אח"כ ראיתי הרמב"ם ז"ל שפסק כן. ר"ל שהוא כתב בפ"ו מה' גולה שמשחקין בקוביא הן גולנין מדרבנן. ופסל משחקי בקוביא שפסולין לעדות מדרבנן כשאין להם אומנות אלא הוא דוקא בפ"י מהל' עדות.

וכי' גם זה נלחם משנה (נד): דמי נהדי הנהו דפסולי משחק בקוביא וא"ר יהודה אימתי מתן שאין לו אומנות. וז"ל והרי פסול הוא משום גול ש"כ רבינו נה"ל גיולה פ"ו (ה"ה) שאסור לשחק בקוביא משום גול ויכין שכן אפילו יש לו אומנות אחרת פסול, יש לומר דהב"ע במשחק עם הגוי שאין בו משום גול וכו' וכו' רבינו שם (ה"ה) ואפילו הכי אם אין לו אומנות אחרת פסול משום שאינו עוסק ביישובו של עולם. וז"ל הרי רבינו כתב ה"ו בחזקת שאוכל מן הקוביא שהוא גול ואי במשחק עם הגוי אין כאן גול, י"ל לנעולם במשחק עם הגוי וסובר רבינו שאינו עוסק ביישובו של עולם פ"י כיוון שאין לו אומנות אחרת הרי הוא בחזקת משחק עם ישראל והוא גול ואע"פ שלא ראינוהו סתמו כדלעיל. אי נמי דהכא אפילו במשחק עם ישראל עסקין אלא שאינו משחק במעות ואם היה לו אומנות להתפרנס לא היינו חושדים אותו שדרך העשירים שבגמרא מלאכתן שוחקים להעביר השעה אבל כיון שאין לו אומנות סתמו משחק במעות ואע"פ שלא ראינו מעולם משחק במעות סתמו כדלעיל. מדע שאילו היה פיסולו משום ודאי גול מאי איריא אין לו אומנות אפילו נפסע אהם לנר נפסל משום גולן. וכן אמרו בפרק זה גזר (נד): בפירוש דלמ"ד דאיסורא דמשחק בקוביא משום גול אפילו יש לו אומנות אחרת הוא פסול. גם רבינו כתב כאן הרי זה נחוקת שאוכל מן הקוביא שהוא גול. ואי במשחק עם ישראל במעות מלי נחוקת, הרי אי רוחה אותו משחק במעות וגו' ואוכל. אלא ודאי דהכא לאו במשחק עם ישראל במעות עסקין. ופ"י שהרי המניח נקשה בדברי רבינו פ"י שיש מהל' גיולה (ה"ה) והניחם נ"ע אי אהיה מוכין לפניהם ואכתוב לך כאן לשון הגמרא ואפ"ש לפי דעת רבינו. כ"י זה גזר (נד): אמרו משחק בקוביא

19 SHULCHAN ARUCH הלכות ארץ (חומ"ס ע"ב)

ג' (טור הביאו בס"ו) ה' י"ש מי שאומר ד' ע"ה משחק בקוביא עם העכו"ם [ז] אין בו משום [ג] גול אבל י"ש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ויישובו של עולם ויחלקו עדין לומר שאינו פסול ה' אלא א"כ אין לו אומנות אחרת: הנה אצל ח"י יש בו אומנות אחרת אפי' משחק עם ישראל אינו פסול (טור) ונ"ל ס' ר"ן סי' י"ג וכבר פסק המחנה בספר החתונה לחוק בקוביא ואין כסו' אלא מי שאין לו אומנות אלא הוא ואם שחק עמו בחמה א"כ חייב לנכס נ"ל ס' ר"ן ושם:

If he has another occupation, then even if he plays [dice] with Jews, he is not disqualified And the custom has already spread in accordance with the latter opinion to [permit] playing dice."

20 ARUCH HA' SHULCHAN הלכות ארץ (חומ"ס ע"ב)

לה בזה שנכתב בסעיף כ"ה דקוביא לא הוי אסמכתא כתב רבינו הרמ"א דדוקא כששוחקים במעות מוסמני' אבל אם שוחקים באמנה אין מוציאין סמנו מה שהפסיד וי"א אפילו נהן לו משכון על המעות לא מהני דמעות אין כאן משכון אין כאן כמ"ש בס"י ק"ץ אבל כשמעות מוכנין על הרף אין בו אסמכתא וכו' וי"א דאינו מותר רק כשהרף שהמעות מונח עליו קניו לשניהם עכ"ל וטעם דיעה ראשונה דנהי דלית בה אסמכתא מ"מ כששוחקים באמנה אין כאן קניין דכשהמעות מוכנים על הרף אף שאין זה קניין מ"מ הם כשותפים ספני הנאה זו וכשהתערבו מעותיהם זהו קניינים כמ"ש בר"ם קע"ו ודיעה השנייה ס"ל דאין זה עניין לשותפות כלל ולכך אף במעות מוכנים אין כאן קניין כלל אא"כ הרף קניו לשניהם דאז הרף זוכה מקניין חצר דנעשית להזוכה כרשותו דכן הוא דעתם שתהיה כשל הזוכה ואם עשו איהו קניין המועיל אף כששוחקין באמנה חייבים לשלם [הנכ"א] ובמסופות סס סנהדרין ט"ד וז"ל כמו נמוס' עירובין ספ"ז ודו"ק] ויש מי שרוצה לומר דטעם שחוק אמנה הוא משום דאע"ג דאינו אסמכתא מ"מ אין זה חוב גמור שיוכלו להוציא כרין אבל אין טעם לזה דאם היה קניין למה לא יבופו אותו שישלם והעיקר כמ"ש וכבר נתבאר בסעיף כ"ג דלרמב"ם אסור לשחק בקוביא משום גול ואף במעשיו הוי גול ונס' המרדכי בהגהות פ"ו דסנהדרין פסק דקוביא הוי גול ע"ש ומי נכר אשר לא יחוש לרברי רבותינו אלה ובפרט שיש בזה מושב לצים והרבה עבירות חמורות נמשך משחק הקוביא ושומר נפשו ירחק מזה ותבא עליו ברכה:

SEFER CHASIDIM (22) ספר חסידים

תתרכו אל ירחם אדם על אכזרים [א] ואל יחם על מי שאינו מרחם על עצמו [ב] ואל ירחם על מי שהוא כפוי טובה [ג]. כגון מי שמרמה את חברו וגונב וגזול ומסית ומדיח ורכיל. ואל ירחם על מי שאינו מרחם על עצמו כגון מפור מעות שלא לצורך ואינו נשמע כשיועצים אותו אל תוציא המעות בתבלים ואל ירחם על מי שהוא משחק בקוביא ואומר תרחם עלי שלא יביישני ולא יכלימני פלוני שהרויח עלי זהוב. טוב שיתבייש המשחק ועוד שלא יהא מסייע לעוברי עבירה. ועל כפוי טובה כגון שנתן לו אחד והוא אומר לאהרים מה שלכלבים היה משליך הוא נוהג לי ומשקר. כשעושים לו טובה מכריעו לכף חובה ולאותו אדם כל זמן שנהגה ממנו שלא יאמרו לו וכשלא יהגה יתפך לשנוא אותו ויש כשיעשו לו טובות הרבה יאב פעם אחת יעשה לו דבר מועט שאין מקובל לו ישכח כל הטובות בשביל דבר מועט ולא יחזיק לו טובה וכל מי שאינו מחזיק טובה לכל מי שיעשה לו טובה כגון שלא בפניו לא יברך את ה' שזימן לו מה שזה נוהג.

RIVASH (21) איל ריקל (ס' תפ"א)

ועוד שאף אם לא היטה שבועה זו על דעת המקום יתנך, ולא על דעת רבים, אין מתירין אותה, לפי שאין מתירין אלא שבועת הרשות, אבל שבועה שנעשית למוע מאסור אין מתירין אותה. ושמוק בקוביא הנה יש בו אסורא דרבנן כדאימא בסנהדרין פרק זה צורר¹³. ואפילו לרב ששת דס"ל החם דליכא אסמכתא בקוביא, מ"מ דבר מכווער ומתועב ומשוקץ הוא, ורבים חללים הפיל ועומים כל הרגיו¹⁴ ומפורש הוא בירושלמי¹⁵ דמי שנדר שלא ללחוק אין מתירין אותו. וכן דעת הרמב"ן ז"ל במשפט המרס שלו וכ"כ הרשב"א ז"ל במשנה¹⁶⁻¹⁷.*

RIVASH (23) איל ריקל (ס' קע"א)

It is now about four years since the entire community of Calir [Calahorra?] gathered in the great synagogue and agreed to impose a total ban of excommunication, that no man or woman should play any game involving dice, not for himself, not for another, nor another for him. And he who violates this, will bear his sin alone, and the rest of Israel will be innocent.

וזה תורף השאלה זה כמו ד' שנים נאספו כל קהל קאליר בבית הכנסת הגדולה, והסכימו והחרימו בחרם חמור שלא יצחוק שום איש ואשה לשום צחוק של דאו"ש, לא בעדו ולא בעד אחר ולא אחר בעדו, והעובר עונו ישא וכל ישראל יהיו נקיים.

MASAS BINYAMIN (27) איל ריקל (ס' תפ"א)

An especially severe *takkanah* was imposed in 1650 in Moravia:

Every person, whoever he may be, is forbidden to play cards; not only cards or dice, but every other kind of game that the mouth may utter or the heart conceive or consider, even on *Rosh Chodesh*, Chanukah, Purim, *Chol ha-Mo'ed*, and other days on which *tachanun* is not recited, even with a woman in labor (*yoledet*) or a person whose blood is being let. In general, one may not gamble in any earthly manner. Everyone, whoever he may be, whether master of the house, boy or girl, manservant or maidservant, shall be punished if he should (Heaven forbid) transgress and gamble. Thus shall be the treatment of the offender: if he is wealthy, he shall pay for every offending act two silver coins, unconditionally, half for [the support of] Torah study and half for the poor of Jerusalem. If he is not wealthy, such that he cannot be punished monetarily, he shall be punished by imprisonment and afflicted by iron chains as befits such offenders.⁴⁶

MASAS BINYAMIN (27) איל ריקל (ס' תפ"א)

... ולא דמי לאסמכתא דסני בצדקה ואע"ג דכהדיוט לא קני אפ"ה בצדקה שאני דאמורה לגבוה היא. . . ובהדיוט הוא דאמרי' הכי אבל בצדקה לא שייך למימר לא נמר ומסני דצדקה אינה צריכה קנין רק באמורה בעלמא סני. . .